

УДК 811.111.001.4: 630*: 81'37

СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИНОНІМІЧНИХ РЯДІВ КЛЮЧОВИХ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Леся Миклаш

*Національний лісотехнічний університет України
вул. Генерала Чупринки 103, Львів, 79057, Україна
e-mail: lmyklash@mail.com*

Проведено семантичний аналіз синонімічних рядів ключових англomовних термінів лісового господарства, досліджено їхні відмінності в колі споріднених терміногнізд, проаналізовано міру їхньої функціональної взаємозамінності, особливості вживання та походження.

Ключові слова: термін лісового господарства, семантика, синонімічний ряд.

Синонімія, або ж існування кількох різних назв одного й того ж поняття в одній терміносистемі, – небажане явище. Це не відповідає вимозі функціональності терміна та може спричинити багатозначність, неточність чи помилки в розумінні сутності предмета чи явища. Терміни слугують засобом наукового та фахового спілкування і становлять основу професійної комунікації. Термінні одиниці повинні максимально точно й адекватно передавати поняттєвий зміст предмета чи явища в певній термінологічній системі. Тракткування терміна, його розуміння мусить бути однозначним і конкретизувати зміст поняття.

Актуальність теми зумовлена потребою розвитку процесів кодифікації та уніфікації термінів у міжнародній термінології, зокрема англomовних термінів лісового господарства.

Вивчення відношень між термінами, зокрема термінологічної синонімії, зумовлене потребою системної організації терміносистеми. Однак це питання досі залишається мало вивченим у англomовній термінології лісового господарства. Дослідження англomовних термінів, які характеризують той самий об'єкт чи мають тотожність значень, необхідне з огляду не лише правильного терміновживання і подальшої міжнародної уніфікації термінів, але й належного розуміння семантики поняття, його адекватного відтворення іншими мовами.

Теоретичні аспекти цієї проблематики досліджували визначні мовознавці: Д. С. Лотте, Б. М. Головін, Т. І. Панько, І. М. Кочан; та нове покоління вітчизняних науковців: Н. О. Заніздра, О. А. Мартиняк, С. Б. Лбаюрський та інші. Семантичні процеси термінологізації загальноновживаних слів на матеріалі загальноновживаної англomовної лексики лісотехнічного профілю досліджував В. П. Прач [8].

Мета дослідження – встановити синонімічні відношення в англomовній термінолексичі лісового господарства.

Завдання дослідження – проаналізувати семантичні особливості синонімічних рядів англomовних термінів лісового господарства, з'ясувати відношення схожості, різницю відтінків, розглянути їх у колі споріднених терміногнізд, визначити міру їхньої функціональної взаємозамінності, особливості вживання та походження.

Наукова новизна полягає у виробленні комплексного підходу до характеристики синонімічних англомовних термінів лісового господарства, на підставі чого можна здійснювати аргументований вибір з-поміж семантично споріднених лексем найбільш вмотивованого терміна.

Виникнення синонімії в термінології зумовлено мовними й позамовними чинниками. Передусім, це зумовлено постійним розвитком наукового пізнання, що супроводжується появою нових реалій і потребою надати новим поняттям найточнішу номінацію; відсутністю уніфікованості деяких термінологічних систем; наявністю застарілих назв, які функціонують паралельно з новими; паралельним вживанням запозиченого й питомо національного терміна; наданням переваги коротким формам, зручним для фахової комунікації тощо [2, с. 10]. З множини різних підходів сучасних термінознавців до розуміння синонімії в термінології вважаємо доцільним представити думку О. А. Мартиняк і розглядати синонімію як різновид варіантності в термінній лексиці. Варіантами називають не формальні видозміни одного слова, а будь-які паралельні назви того ж поняття. “Поняття “абсолютний синонім”, або “дублет”, можна застосувати лише до частини паралельних назв, які функціонують у термінології. Відмінностей у значенні не мають лише пари термінів “повний термін – скорочений термін, аббревіатура”. Щодо інших видів синонімічних термінів, то вони можуть мати певні семантичні відмінності” [5, с. 4–5].

Як зазначає С. Б. Лбаюрський, науковий стиль вимагає максимальної точності визначень та формулювань, прагне позбавитися синонімії, яка ускладнює сприймання наукової інформації, і може бути причиною неправильного сприймання наукового тексту. З іншого боку, синонімія є природним виявом розвитку мови, коли в процесі безперервного розвитку науки і техніки постійно збільшується кількість термінотворень на позначення вже відомих предметів та явищ, що впливає на розвиток синонімічних рядів. Великою кількістю синонімів відзначаються ті галузі термінологічної лексики, які формувалися впродовж тривалого історичного періоду та мали тісний зв'язок з виробництвом [4].

В англомовній термінології лісового господарства існує низка термінів, які позначають те саме поняття, тобто мають значення, що повністю або частково збігаються. Зокрема, семантичний аналіз ключових термінів *forest* та *wood* показав, що ці одиниці є *ідеографічними синонімами* з власним змістовим обсягом, відрізняються відтінками значень, мають різне походження й характеризуються різною сполучуваністю [3, с. 276], [6, с. 508].

В окремих випадках терміносполуки з лексемами *forest*, *wood* та їхні похідні можуть виступати як дублети з тотожним значенням, наприклад: *forested area* / *wooded area* (заліснена ділянка); *riparian forest* / *riparian woodland* (заплавний ліс), *forest ecosystem* / *woodland ecosystem* (лісова екосистема). У загальноновживаній мові – це взаємозамінні лексеми, для прикладу, у словосполучах: *ownership of forested lands*, *wooded land for sale*, проте в фаховій мові спеціалістів галузі мають дещо відмінну семантику.

В англомовному словнику статистичних термінів маємо два визначення *forested land*. Перше, *forested land is defined as land under cultivated or non-cultivated stands of trees of a size of more than 0.5 hectares with crown cover of more than 10 per cent and on which trees are able to grow to a height of 5 metres or more at maturity*, – це територія, вкрита лісом, розміром понад 0,5 га, з сукупністю дерев, насаджених чи не насаджених, площа намету крони яких більша, ніж 10 %, і на якій дерева здатні рости на висоту 5 м чи вище у віці стиглості. Друге: *land with tree crown cover (or equivalent stocking level) of more than 10 per cent and an area of more than 0.5 hectares. The trees should be able to reach a minimum height of 5 metres at*

maturity in situ – це заліснена територія з повнотою деревостану більше, ніж 10 % і площею понад 0,5 га. Деревина повинні досягати мінімальної висоти 5 м у віці стиглості.

У цьому ж словнику **wooded land** визначається *as land either with a tree crown cover of 5-10 per cent of trees able to reach a minimum height of 5 metres or with a crown cover of more than 10 per cent of trees not able to reach a height of 5 metres*, – територія, вкрита деревами, площа намету крони яких становить 5-10 % дерев, здатних досягати висоти 5 м чи територія з деревами, площа крони яких становить більше, ніж 10 % дерев, які не здатні досягти висоти 5 м [10].

Отже, лексеми **forest** та **wood** та їхні похідні в загальноживаній мові передають один і той самий семантичний зміст, а у професійній – ці терміни лексеми є відмінними, окреслюючи власні поняттєві поля.

Лексему **forested** українською передають залежно від сполучуваності і визначального слова, для прикладу: *forested area* (заліснена ділянка / територія), *unforested land*, *non-forested area* (нелісова територія, некрита лісом площа). Лексему **wooded** перекладають як *лісцмуй* у поєднанні з іншими словами: *wooded road / wooded tract*, *wooded hillside*, *wooded hill*, *wooded parkland*, *wooded slope*. У значенні “ззеліснений, безлісий” живають сполуки: *unforested land*, *deforested land*, *unforested area*, *treeless land*, *treeless landscape*, *treeless plain*.

Терміносполуки **forest products** та **wood products** можна розглядати як ситуативно синонімічні, однак лексема *forest* може вказувати на різні види продукції, що отримують від лісу, а *wood* – лише деревні.

Ще один синонімічний ряд спостерігаємо у терміносполуках: **primary forest**, **primeval forest**, **virgin forest**, що передають значення “праліс”. Перші дві сполуки виступають як абсолютні синоніми, в останній – лексема *virgin* наголошує на значенні “незайманий одвічний”. У науковому вжитку дедалі частіше використовують **primeval forest**. Терміном **old growth forest** позначають “старовіковий, перестиглий ліс”, акцентуючи на віковій градації лісу (економічний аспект).

Терміносполуки **public forest** та **public forest land** означають “громадський, державний ліс”, є взаємозамінними синонімами (дублетами), і їх можна розглядати як стислу і повну форму одного і того ж поняття, тобто це є структурні чи синтаксичні варіанти.

Терміни **tree species / woody species** передають смисл “деревні породи”, проте сполука **woody species** може уточнювати значення, додатково вказуючи на текстуру деревини, коли йдеться про деревооброблення. Терміносполуки **woody vegetation** (деревна рослинність), **non-woody plants** (недеревні рослини: папороті, мохи) не мають додаткових значень.

Вживання термінів великою мірою залежить від локальних традицій: **lumber** (*AmE*) – **timber** (*BrE*). У Великобританії та країнах Співдружності термін **timber** використовують для позначення пиляної та іншої деревної продукції. У США та Канаді **timber** – це лісоматеріал, а на позначення пиломатеріалів вживають **lumber**. **Timber** також вживають для позначення товстомірної деревної продукції (завтовшки 5 inches = 127 мм) чи будівельних лісоматеріалів.

Виходячи з різних традицій (Великобританія з країнами Співдружності та Північна Америка, головню США), можна спостерігати розбіжності в номінації аналогічних понять, хоча існують спільні терміни: **sawmilling industry** (лісопилна промисловість); **timber assortments** (сортименти). Термін **lumbering** стосується первинного оброблення деревини (*primary conversion*), а вже **lumber manufacturing** звужує значення і конкретизує “виробництво пиломатеріалів”, **timber industry** (*Am*) – означає “лісозаготівельна галузь”.

Відповідниками термінів “лісокомбінат, лісопильня (тартак)” є: *saw mill (Br) / sawmill (Am)*, *board sawmill (Commonwealth)*, *timber mill (USA)*, *timber sawmill (Commonwealth)*. Різні означувальні лексеми вказують на специфіку понять, які вони позначають і місця їхнього функціонування. Наприклад, лексема *board* вказує, що підприємство спеціалізується на виробництві тонких деревоматеріалів природних чи листових (стружкових чи волокнистих) завтовшки 1 дюйм (25,4 мм), *timber* – на товстіших.

Варто розрізнити понятійну сутність лексем *timber* (лісоматеріал, ділова деревина) і *wood* (деревина) і уникати їхньої хибної взаємозамінності в перекладі українською мовою. Терміни *non-timber forest products (NTFP)*, *non-timber wood products (NTWP)* треба вживати на позначення недеревної продукції лісу (гриби, ягоди тощо). Термін *non-wood forest products* здебільшого вживають, коли мова йде про матеріали-замінники деревини [1].

Терміносполуки *merchantable timber / merchantable wood* (товарна – ліквідна, ділова деревина) ситуативно можна розглядати як взаємозамінні.

Лексему *timber* інколи розуміють у значенні “ліс”, а подекуди як “лісоматеріал”. Для прикладу, *standing timber* (ліс на корені – дослівно *ростучий ліс*), а *large timber* (товстотвірні лісоматеріали).

Семантичний зміст терміносполук може змінюватися залежно від поєднання лексем. Наприклад, *timber management* (управління лісозаготівельним виробництвом), *timber harvesting area* (лісосировинна база), *timber production* (виробництво продукції з деревини), *timber removals* (порубні залишки), *timber sale* (продаж лісоматеріалів, збут деревини), *timber sledge* (лісовозні санки), *timber transport road* (лісова дорога), *timber stand improvement* (заходи, спрямовані на поліпшення деревостану), *timberworm beetle* (деревогризний жук). Подаємо інші смислові значення цієї лексеми в терміносполуках: *timber floating* (сплав деревини) / *float timber rafting* (сплав деревини плотами); *timber volume* (об’єм деревини), *non-commercial timberland* (некомерційні лісові ділянки); *timber extraction* (трелювання деревини; витягування деревини з лісу); *building timber* (будівельні лісоматеріали); *gross merchantable timber* (високорентабельні лісоматеріали); *mining timber* (деревина для гірничих стояків) [1].

Синонімічними є терміни: *forest management* (управління лісовим господарством) та *forest husbandry* (лісоустрій, лісовикористання); *forest mensuration* та *forest measurement* (лісова таксація, дендрометрія (вимірювання форми, приросту деревини, віку дерев), *forest inventory (forest survey + enumeration)* та *management-volume inventory* (лісова таксація, облік лісового фонду (кількість та об’єм дерев на площі, тип умов місцезростання, склад деревостану, категорія лісу); *timber appraisal* (таксація лісу) та *timber cruise* (таксація, огляд і оцінка лісу) [11, с. 108].

Ситуативно синонімічною є низка термінорядів: *sawn timber / sawn wood* та *lumber* – пиломатеріали, пилопродукція; лексема *sawn* наголошує на значенні “пиляний”, *lumber* – “продукція як результат механічного оброблення деревини; *mixed stand* (мішаний деревостан) та *mixed forest* (мішаний ліс); *forest residues* (лісові залишки) та *logging residues* (порубні рештки); *forest improvement* та *timber stand improvement* (покращення стану лісових насаджень); *forest garden* (досл. лісовий сад) та *arboretum* (дендрарій) [11, с. 108, 276].

На позначення *пиловника* (колода для розпилювання діаметром не менше, ніж 250 мм) використовують такі терміносполуки: *timber log*, *saw log*, *sawtimber*.

Спостерігаємо ще один синонімічний ряд: *logging, harvest / harvesting, timber harvest* у значенні “лісозаготівля” (заготівля деревини). Лексема *logging* походить з *log* (колода;

кряж), натомість *harvesting* – від *harvest* (1. жнива 2. врожай). Сьогодні *harvest / harvesting* охоплює широке коло лісосічних операцій і робіт у процесі первинного оброблення деревини і відповідно має ширше значення, *logging* – суто звалювання і вивезення.

Проте, на відміну від *harvest / harvesting*, лексема *logging* утворює ширше гніздо термінів. Для прикладу, *aerial logging* (підвісне трелювання), *cable logging / skyline logging* (линвове трелювання), *animal logging* (гужове трелювання), *balloon logging* (аеростатне трелювання), *ground-lead logging* (наземне трелювання за допомогою лебідки), *salvage logging* (освоєння пошкоджених лісосік після лісових пожеж, вітроломів), *logging safety* (техніка безпеки під час лісозаготівлі), *logging unit* (лісозаготівельна дільниця), *logging industry* (лісозаготівельна промисловість), *logging company* (лісозаготівельна компанія) [1].

З лексемою *harvesting* поєднується вужче коло термінів: *harvesting system* (спосіб лісозаготівлі), *harvesting equipment* (лісозаготівельне обладнання), *harvest cutting* (рубання головного користування), *annual allowable harvest* (річний обсяг лісозаготівлі).

Від обидвох лексем утворилися терміни на позначення агента дії – *logging* → *logger* (лісоруб, заготівельник), від *harvesting* → *harvester* (звалювально-гілкорізно-розкряжувальна машина – харвестер).

Синонімічна тотожність також проглядається в терміносполуках: *illegal harvest / illegal logging* (незаконне, неконтрольоване рубання), однак натрапляємо лише на лексемну сполучваність: *abusive logging* (зловживання правилами лісозаготівлі; неконтрольоване вирубування).

Отже, обидва терміни *logging* та *harvesting* вживають у лісовій експлуатації (*forestry utilization* → *lumbering* → *harvesting* → *logging*). Незважаючи на те, що операція *logging* є складовою частиною *harvesting*, ці терміни мають спільну семантику на позначення лісозаготівлі, але функціонують у терміносистемі паралельно в межах власних лексико-семантичних полів.

Синонімічною парою значень на позначення зрубу дерева є терміни *cut / cutting* (різати, зрізувати) та *fell / felling* (звалювати). Ці лексеми постали на давній мовній основі відповідно до засобів праці, які використовували для отримання деревини. В українській мові теж маємо аналогічну пару різати – рубати. Ріжуть ножом (ножівкою, пилкою), рубають сокирою. Наприклад, дублетами можна вважати терміни *cutting area, felling area* і навіть *felling site* на позначення лісосіки; а *tree cutting, tree felling* (зруб дерева) – здебільшого синонімічні, однак лексема *cutting* може вказувати на одноразовість операції.

В англійській терміносистемі лісового господарства трапляються терміни, для яких важко віднайти мотивованість чи логічне пояснення сполучуваності лексем. Вживання термінів на позначення тих самих реалій в межах терміносистеми часто залежить від вподобань мовця або ж локальних традицій: *illegal cutting / illegal felling / illegal logging* (незаконне вирубування), *unlicensed felling* (неліцензійне вирубування). Як приклади наведемо ще такі пари синонімічних терміносполук: *cutting age / felling age* (вік рубання); *liberation cutting / liberation felling* (очищувальні рубання); *preparatory cutting / preparatory felling* (підготовчі рубання); *release cutting / release felling* (доглядові рубання).

Для номінації “суцільне рубання” використовують такі дублети: *clearcutting / clear felling / clearcut harvest*; а для “вибіркове рубання” – *selection cutting / selection felling / selection harvest*. Паралельно використовують терміносполуки: *logging setting* та *cutting area* у значенні “лісосіка, лісосічна ділянка”.

Проте може виникнути дезорієнтація у розумінні термінів, для прикладу, *selective logging, selective cutting, selective felling* та *selection cutting, selection felling, selection harvest*.

Обидва ряди термінів називають вибіркоче рубання, однак в першому випадку – з метою закладення нового складу насадження (культур), в другому – з метою відбору високосортних, товстомірних дерев [11, с. 233–234].

На рівні функціонування ситуативну синонімічність також прослідковуємо у сполуках таких рядів: *aerial mapping* (аерознімання) з відтінковими значеннями: *aerial photo*, *aerial photogrammetry* (аерофотознімання), *aerial survey* (аерофотознімання, аерознімання); *blowdown*, *windfall*, *wind throw* (вітровал, бурелом); *buffer zone*, *buffer strip* (охоронна перехідна зона); *wood haulage way*, *forest road*, *forest track* (дорога для вивезення деревини); *boreal forest*, *taiga* (бореальний, північний ліс); *species composition*, *stand composition*, *forest composition* (склад насадження); *timber line*, *tree line* (верхня межа лісу); *boundary tree*, *border tree*, *edge tree* (межове дерево).

Родове поняття *склад лісоматеріалів* виражається лексемами: *yard*; *wood yard*; *timber yard*; *log yard*. Одне з видових понять *нижній склад* у англійській терміносистемі лісового господарства має відповідники: *logging depot*, *forest deport*, *landing*, *timber yard*. *Timber yard* зі свого боку може диференціюватися як: *log yard* (для круглих сортиментів) і *lumber yard* (для пиломатеріалів). Синонімічний ряд на позначення складу-майданчика для лісоматеріалів у різних країнах також може мати різні назви: *landing / brow* (USA) / *log deck / ramp(site)* (Australia).

На позначення заповідних територій різних за рівнем захисту (заповідників, заказників, природоохоронних зон, резерватів) спостерігаємо також синонімічний ряд: *natural reserve*, *nature preserve*, *natural preserve*, *bioreserve* з доміною *nature reserve* (природний заповідник). У цьому контексті існують терміни: *forest preserve (forest reserve, nature reserve)* – лісовий заповідник; лісові заповідні території; *game preserve* – мисливський заповідник.

Доцільно розглянути функціонування термінів: *hunting* (1. полювання, лови 2. мисливство) та *game* (1. мисливські звірі, дичина для полювання 2. мисливство). Вони різняться першими значеннями, але мають спільне друге – мисливство. У фаховій мові існують такі поєднання: *hunter* (мисливець), *hunting season* (мисливський сезон), *hunting regulations* (нормативно-правова база полювання), але *game laws* (нормативно-правове мисливське законодавство), *big game* (великий звір), *game bird* (перната дичина), *game preserve* (мисливський заповідник), *game species* (мисливські види), *game management* (мисливське господарство). Однак спостерігаємо і комбінацію обидвох лексем: *game hunting* (полювання на мисливських звірів, дичину), *big game hunting* (полювання на великого звіра), *small game hunting* (полювання на дрібного звіра) [1].

У сучасній англомовній фаховій літературі існує низка термінів і на предмет лісової політики: *forest policy* (лісова політика), *forest resources policy* (лісоресурсна політика) і *forestry policy* (лісівнича політика). Функціонування цих термінів свідчить про комплексний і багатовимірний характер розуміння науковцями специфіки впливу на ліси та використання лісових ресурсів.

На початку століття термін *forest policy* стосувався лише національно-політичних та господарських питань щодо лісів, зокрема щодо землекористування. Із розвитком суспільства зростає кількість зацікавлених сторін, що намагаються вплинути на отримання вигід від лісокористування і визначити шляхи компенсації витрат на ведення лісового господарства (*forest resources policy*). Термін *forestry policy* фокусує увагу на науковому обґрунтуванні господарювання в лісах для сталого отримання продукції та послуг [9, с. 16–19]. Терміни *forest policy* і *forest resources policy* хоча й існують паралельно, але не є еквівалентними,

оскільки висвітлюють різні цілі, завдання та стратегічні підходи у здійсненні лісової політики. Щодо *forest policy* і *forestry policy*, з професійного боку вони відображають специфіку бачення проблем, проте, з мовознавчого погляду можемо розглядати їх як паронімічну пару.

Термінологічна синонімія пов'язана також із вживанням латинських і питомих англійських відповідників, зокрема в назвах таксонів рослин і тварин. Для прикладу таксономічні назви дерев: *Abies alba* – **silver fir** (ялиця біла, ялиця європейська); *Acer campestre* – **field maple** (клен польовий, паклен); *Betula pendula* – **silver birch** (береза поникла, береза біла); *Carpinus betulus* – **European hornbeam** (граб звичайний); *Fagus sylvatica* – **European beech** (бук лісовий, європейський); *Fraxinus americana* – **white ash** (ясен американський); *Larix decidula* – **European larch** (модрина європейська); *Larix occidentalis* – **western larch** (модрина західна); *Picea abies* – **Norway spruce** (ялина європейська, смерека європейська); *Pinus sylvestris* – **Scotch pine** (сосна звичайна); *Populus alba* – **white poplar** (тополя біла, тополя срібляста); *Populus tremula* – **aspen** (тополя тремтяча, осика); *Quercus robur* – **pedunculate oak, English oak** (дуб звичайний); *Tilia americana* – **basswood, American linden** (ліпа американська); *Tilia cordata* – **small-leaved lime** (Br), **small-leaved linden** (Am) (ліпа серцелиста, ліпа дрібнолиста); *Ulmus carpinifolia* – **smoothleaf elm** (в'яз граболистий, берест) [1, с. 78-87]. Деякі з них прозорі дублети: *Juniperus* – **juniper** (ялівець); *Pinus* – **pine** (сосна); *Populus* – **poplar** (тополя); *Ulmus* – **elm** (в'яз, берест) [7, с. 303–304].

Синонімічна варіантність може бути зумовлена дублетами, абсолютними синонімами: запозиченими назвами і питомими національними лексемами. Іншомовні запозичення можуть розширювати лексико-семантичне поле чи вказувати на якусь особливість позначуваних понять в терміносистемі. Для прикладу, терміни **horticulture** and **gardening** часто вживають в парі, перша латиномовна лексема вказує більше на науковий (теоретичний) аспект садівництва, а друга національна – на практичний. У мисливствознавстві латиномовна лексема **ungulates** на позначення копитних і ратичних тварин є “семантично ширшою”, аніж питома національна терміносполука **hoofed animals**. Потрібно зауважити, що чужомовні лексеми здебільшого є вузькофаховими, однак можуть вживатися паралельно чи поряд з національними відповідниками: **aphid** (lat.) та **plant lice** (попелиця, тля); **laburnum** (lat.) та **sapwood** (заболонь); **silvics** (lat.) та **forest science** (лісознавство).

Умовним різновидом синонімії вважають складені назви та аббревіатури, якими часто послуговуються в наукових працях з метою уникнення повторення багатокомпонентних назв: **SFM, sustainable forest management** – невиснажливе лісокористування; менеджмент сталого лісового господарства, невиснажне управління лісовими ресурсами; **NTFP, non-timber forest product(s), NTWP non-timber wood product(s)** – недеревний лісовий продукт(и).

Висновки. Англомовній терміносистемі лісового господарства притаманна абсолютна та відносна (ситуативна) синонімія. Спостерігаються ідеографічні синоніми з власним змістовим наповненням. Семантика терміносполук може змінюватися залежно від подання лексем.

Виникнення синонімічних рядів (пар значень) у термінології лісового господарства зумовлено чинниками: мовними (вживання запозиченого й питомих національного терміна, коротких форм, зручних для комунікації) і позамовними (особливості розвитку галузі, різні способи ведення лісового господарства та лісоексплуатації, номінування тотожних фахових реалій на різних континентах). Функціонування синонімічних пар термінів свідчить про комплексний і багатовимірний характер розуміння науковцями специфіки впливу на ліси та використання лісових ресурсів.

У галузевій терміносистемі існують окремі терміни, для яких важко віднайти мотивованість чи логічне пояснення сполучуваності лексем. Вживання термінів на позначення тих самих реалій в межах терміносистеми часто залежить від вподобань мовця або ж локальних традицій.

У сучасній структурованій англomовній термінології лісового господарства спостерігається тенденція до усунення синонімії через кодифікацію термінів у спеціальних глосаріях та міжнародних фахових виданнях. Проте більшість термінів-дублетів продовжують повноцінно функціонувати в галузевій комунікації.

-
1. Англо-український словник лісотехнічних термінів = English-Ukrainian Dictionary of Forestry and Forest Engineering Terminology / Леся Миклаш, Богдан Магура; за заг. ред. Ю. Бігуна. – Львів : Каменяр, 2013. – 124 с. 2. Заніздра Н. О. Явище синонімії в українській термінології / Н. О. Заніздра // Вісник Кременчуцького державного політехнічного університету – Кременчук : КДПУ. Випуск 2/2008 (49). Частина 2. – С. 7–10. 3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Видання 2-ге, виправлене і доповнене / М. П. Кочерган. – Видавничий центр “Академія”, 2006. – 464 с. 4. Лбаюрський С. Б. Синонімія термінів загального землеробства / Сергій Лбаюрський, Львів, 2006 / – Режим доступу : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1951>. 5. Мартиняк О. А. Синонімія та варіантність в українській науково-технічній термінології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.02.01 “українська мова”. / Мартиняк Оксана Андріївна. – Львів 2010. – 21 с. 6. Миклаш Л. Т. Семантико-морфологічний аналіз англomовних термінів лісового господарства: forest, wood, silva / Л. Т. Миклаш // Наукові записки. – Випуск 129. – Серія: Філологічні науки (мовознавство) – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – С. 507-512. 7. Миклаш Л. Т. Таксономічні назви в англomовній дендрологічній терміносистемі / Л. Т. Миклаш // Наукові записки. Серія “Філологічна”. – Острог: Вид-во Національного університету “Острозька академія”. – Вип. 11. – 2009. – С. 298–305. 8. Прач В. П. Семантическая структура английских общеупотребительных слов и процессы их терминологизации (на материале лексики по лесотехническим специальностям) : диссертация на соискание учёной степени кандидата филологических наук / В. П. Прач – Львов, 1990. – 221 с. 9. Соловій І. П. Політика сталого розвитку лісового сектора економіки: парадигма та інструменти [Текст] : монографія / І. П. Соловій; Нац. лісотехн. ун-т України. – Л. : РВВ НЛТУ України : Ліга-Прес, 2010. – 368 с. 10. Glossary of statistical terms / The Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) – Available from: <http://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=6614>. 11. Terminology of Forest Science, Technology, Practice and Products. Second Printing with Addendum / Society of American Foresters. – Washington D.C., 1983. – 370 p.

**СЕМАНТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА СИНОНИМИЧЕСКИХ РЯДОВ
КЛЮЧЕВЫХ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ТЕРМИНОВ ЛЕСНОГО ХОЗЯЙСТВА****Леся Мыкляш**

*Национальный лесотехнический университет Украины
ул. Генерала Чупрынки, 103, Львов 79057, Украина
e-mail: lmyklash@mail.com*

Проведен семантичний аналіз синонімічних рядів ключових англоязычних термінів лісного господарства, досліджені їх відмінності в колі родствених терміногнізд, проаналізовані ступінь їх функціональної взаємозамінюваності, особливості використання і походження.

Ключевые слова: термін лісного господарства, семантика, синонімічний ряд.

**THE SEMANTIC DESCRIPTION OF SYNONYMOUS
SETS OF MAJOR FORESTRY TERMS IN ENGLISH****Lesia Myklash**

*Ukrainian National Forestry University,
103 General Chouprynka St., Lviv, 79057, Ukraine
e-mail: lmyklash@mail.com*

The article deals with a semantic analysis of synonymous sets of **major forestry terms elucidating** their differences within the derivatives and term patterns and shedding some light on their functional interchangeability, usage and origin.

Keywords: English forestry term, semantics, synonymous sets.

Стаття надійшла до редколегії
21.05.2014 р.

Статтю прийнято до друку
21.09.2014 р.